

FOTO: ARCHIV

TROCHA HISTORIE OTEVÍRÁ DVEŘE

Platí to sice při každé cestě do ciziny, nicméně v Turecku dvojnásob. Pokud si chcete získat Turky, naučte se pár základních slovíček jejich na první pohled kostrbaté řeči. „Teskür ederim“ znamená děkuji, „hosca kalın“ zase na shledanou. A ještě jedna věc: Když si chcete získat srdce místních, platí téměř bez výjimky jméno Atatürk, v překladu otec Turků. Vlastním jménem Mustafa Kemal je obdobou českého T. G. Masaryka. V roce 1923 se zasadil o založení Turecké republiky a stal se prvním prezidentem. Jeho tvrdé reformy začaly měnit zemi k evropské-

mu obrazu. Bývalý vojenský důstojník obdivoval západní společnost a proto se zhlédl právě v Evropě. Mimochodem v dvacátých letech převzal zákoník fungující ve Švýcarsku a Německu. Kromě toho nařídil psát latinkou. I když od jeho smrti uběhla už řada let, Atatürkův odkaz je stále silný. V každé vesničce najdete minimálně pomník odkazující na jeho činy, řada ulic je po něm pojmenována, na zdech v rodinných domech či bytech visí jeho obrazy. Školáci několikrát za rok vyjdou do ulic, aby oslavili tu či onu památnou událost spojenou s otcem Turků.

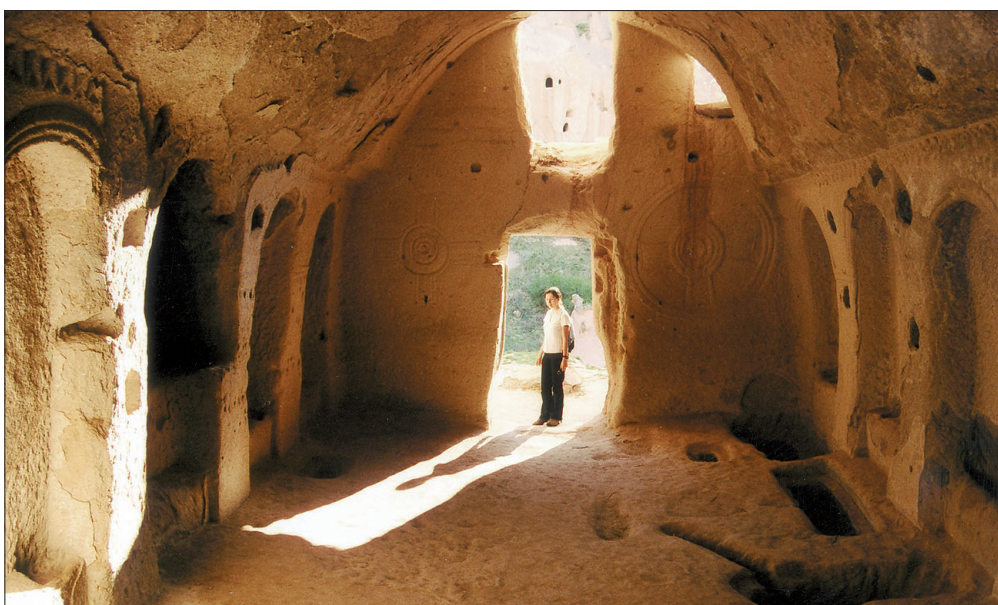

FOTO: KAMILA MACHALOVÁ

→ V průběhu času počasí vymodelovalo všude kolem kužely a celé masivy oblých křivek. Toho, že tuf lze lehce modelovat – je například mnohem měkčí než pískovec – si záhy všimli lidé a kolonie skalních obydlí se začaly rozrůstat.

V dobách Byzantské říše tu křesťané vybudovali nespočet kostelů a kaplí, několik klášterů a samozřejmě obydlí pro sebe. Pokud se ubytujete právě v Göreme, starodávná obydlí budete potkávat na každém rohu. Tak třeba Karanlık Kilise (Temný kostel), nejslavnější ze skalních chrámů, budete mít téměř pod nosem. Pochází z jedenáctého století a nástěnné fresky si zachovaly velmi jasné barvy. Jak se dočtete v průvodcích, i proto, že v době islámského boje proti křesťanství, kdosi vstup do kostela se sloupovým zasypal a úžasné malby tak léta zůstaly skryty ve skalní temnotě.

Počítejte ale s tím, že nahlednout do kostelů se známými freskami je možné jen za poplatek.

Ale pro dobrodružnější povahu je tu všude kolem dost a dost volně přístupných komplexů, kde turistu téměř nepotkáte.

Polozapomenuté mraveniště

V opuštěných mraveništích objevíte mnohdy úplně náhodou další netušené prostory.

Stačí vlézt do temné díry ve volně přístupné místnosti a náhle úzkým průchodem vystoupíte do dalšího patra či labyrintu cel. Objevíte primitivní sporáky vysekané ve skále, vyhloubené nádrže na víno nebo prohlubně, do nichž se stavěly amfory. Každopádně je nutné vzít s sebou svítilny s náhradními bateriemi.

Z Göreme jezdí každou půl hodinu do okolních vesniček dolmuše – mikrobusey, které jezdí po pevné trase a svým pasažérům zastavuje kdekoli. Pokud se rozhodnete okolí zkoumat ze sedla horského kola, připravte si dvě stě korun na den. Půjčovna je v Göreme hned několik. V horkém létě je však volných bicyklů dostatek, protože výlet po stezkách je vhodný jen pro zdatné. Proto bohatší turisté raději sáhnou po dražších skútrech, jichž půjčovny nabízejí také dost.

Všude kolem je na co se dívat. V nedaleké Soganli jsou zajímavé dosud sloužící holubníky vytesané ve skalách s bílé orámovanými hnízdy, hrobky na vrcholu kláštera Uchisar nebo skalní věže s pokličkou v Gülsheiru, připomínající přerostlé hříby.

„Tato krajina se podobá zmrzlému moři smetany se ztuhlými vlnami a bizarními kolosy, pro které, jak se zdá, neplatí zákon tíže,“ poznamenal si francouzský badatel Paul Lucas, kterého průzkumem Kapadokie pověřil král Ludvík XIV. A po dnu stráveném v oněch úchvatných kulisách si na jeho slova jistě vzpomenete.

Pokud vám začnou připadat skalní prolézačky fádny, nasedněte do dolmuše směřující do nedaleké Derinkuyu.

Skalní kláštery, které obklopují Göreme, jsou viditelné už z dálky, zato podzemní města nikoli. Když už se domníváte, že vás tady nemůže nic překvapit, vstoupíte do nenápadného domu ležícího na fádny rovině ve vesnici. Uvnitř je to, co by nikdo nečekal – vchod do podzemního města.

Vyplatí se najmout si průvodce. I tady se ale připravte na smlouvání, turecký národní